

Türk Bankacılık Sisteminde Finansal Aracılık İşlevi ve Entegrasyon Süreci

Rekabet Çalıştayı II
6 – 7 Ekim 2006

Reha Yolalan

Finansal Aracı Nedir?

- Bir grup ekonomik birimden borç alıp başka bir grup ekonomik birime borç veren,
- Hem borç alınan, hem de borç verilen grupların büyük olduğu ve böylece bilançonun her iki tarafında da çeşitlendirmenin sağlanabildiği,
- Alacak ve borç araçlarının yapılarının birbirlerinden farklılaştığı şirketlerdir.

Finansal Aracılar Ülke Ekonomisi İçin Neden Önemlidir?

- Sermaye piyasalarının yeterince gelişmediği finansal piyasalarda, şirketler “*dolaylı finansmanı*” tercih ederler.
- Finansal Aracılar şirketler için de “*kurumsal yönetişimin*” gelişimine yardım ederler.
- Finansal Aracıların sağladıkları finansman aynı zamanda bu kurumlara borç alan şirketleri “*izleme*” imkanı verir. *Gerektiğinde kredi sözleşmeleri aracılığıyla şirketlerin yeniden yapılandırılmasına imkan sağlanır.*
- Finansal Aracılar “*risk transferini*” kolaylaştırırlar.
- Finansal Aracılar, “*kredi arzı*” ile sermaye birikimine olanak sağlarlar. Bu nedenle de ekonomik kalkınma için stratejik önem arz ederler.
- Finansal Aracılar bir taraftan “*likidite sağlarken*” diğer taraftan da “*varlık transformasyonunu*” gerçekleştirirler.
- Finansal Aracılar “*tasarruf ve yatırım*” sürecinin etkin bir şekilde çalışmasına imkan sağlarlar.

Gorton ve Winton (2002)

Finansal Aracılar İçinde Bankalar Neden Özel ve Eşsizdirler?

- Bankalar, yaygın bir şekilde bireylerin finansman ihtiyaçlarına yanıt verirler. Bir taraftan tasarrufu teşvik ederler; diğer yandan vadesiz mevduatlar “*değişim aracı*” işlevi görürler.
- Bankacılık sistemi “regülasyon”un en fazla olduğu sektördür. Bankalar değişik kanallarla birbirlerine bağlı olduğu için, banka iflaslarının bulaşma etkisi (*contagion*) ve iktisadi maliyeti nedeniyle ekonomi açısından çok fazla öneme sahiptir. (Munzam karşılık, tasarruf mevduat güvencesi, disponibilitate yükümlülüğü, karşılıklar, vs..)
- Likidite, faiz oranı, kur, sermaye, kredi, ülke ve operasyonel risklere maruz oldukları için Bankalar etkin bir şekilde “*risk yönetimi*” yapmakla yükümlüdürler.

Gorton ve Winton (2002)

James (1987) – Banka kredi anlaşması duyuruları ile şirketlerin hisselerinde normalin üstü getirilerin sağlanması arasında diğer hiçbir finansman sağlama duyurusunda var olmayan bir pozitif ilişki mevcuttur.

Slovin, Sushka ve Polonchek (1993) – Bir banka battığında; bankanın borçlularının hisselerinin değer kaybettiğini ampirik olarak göstermişlerdir.

Bankalar Ülke Ekonomisi İçin Ne Yaparlar?

- **Delege Edilmiş İzleyicilerdir:** *İzleme sürecinin temeli, borç alanla borç veren arasındaki “asimetrik bilgi” sorunudur.*
- **Bilgi Üreticileridir:** *Yatırım öncesi bilgi üretiminde “ters seçim” olasılığını azaltır.*
- **Finansal Ürün ve Hizmetlerde Çeşitlenmeyi Sağlarlar.**
- **Tüketimdeki Dalgalanmaları Yumuşatırlar.**
- **Likidite Sağlarlar.**
- **Taahhütlerin Yerine Getirildiği Mekanizmaları Kurarlar.**
- **Risk Yönetimini Üstlenirler.**

Gorton ve Winton (2002)

Bankalar Hangi Sorunlarla Uğraşırlar?

- Etkin Kaynak Kullanımı: Optimal likidite
- Şeffaflık-Kurumsal Yönetişim
- Principal - Agent Sorunsalı
- Portföy Yönetimi
- Risk - Getiri Ödünleşimi
- Varlık Transformasyonu: Vade, Risk, Coğrafi, Miktar
- Kredi Arzı
- Bilgi Asimetrisi - Ahlaki riziko - Ters seçim: Güven
- İşlem Maliyetleri Rasyonalizasyonu
- Optimal Sermaye

Finansal Yapıyı Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

Finansal Yapı = f (bankacılık sisteminin piyasa yapısı, ölçeği ve etkinliği;

banka dışı finansal araçların katkı düzeyi;

hisse senedi piyasasının gelişmişlik düzeyi;

yasal etkinlik;

vergi düzenlemeleri;

finansal hizmetlere ilişkin düzenlemeler;

tüketici ve yatırımcının korunmasına ilişkin yönetmelikler;

makroekonomik bileşenler;

yatırım ortamı;

yabancı sermaye girişleri)

Aslı Demirgüç-Kunt et al. (2000)

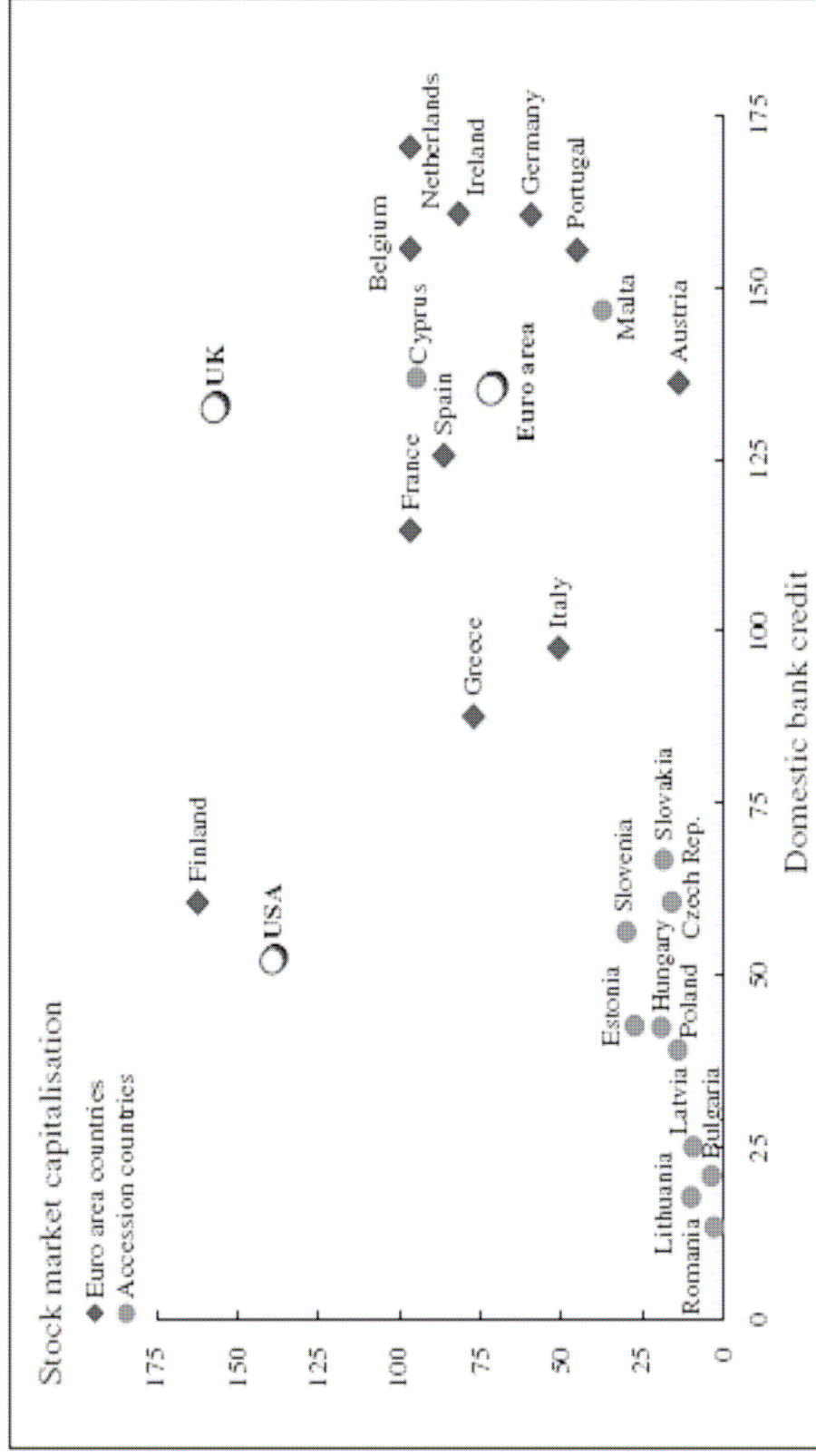
Banka Temelli Finansal Sistemler ile Piyasa Temelli Finansal Sistemler Arasındaki Farklılık Finansal Yapıyı Nasıl Etkiler?

Gelişmişlik düzeyi yüksek ülkelerde

- Finansal Yapı, daha büyük, daha aktif ve daha etkindir.
 - Bankalar ve diğer finansal aracilar daha geniş ölçekli daha aktif ve daha etkindirler.
 - Hisse senedi piyasaları da daha geniş ölçekli daha aktif ve daha etkindirler.
 - Sigorta şirketleri, emeklilik fonları, yatırım fonları ve diğer finansal aracılık hizmetlerinin milli gelire oranı da görece olarak daha yüksektir.
- Finansal Yapı; kurumsal finansmanın artış eğilimi gösterdiği piyasa temelli bir yapıya doğru dönüşmektedir.
 - Yerli hisse senedi piyasaları yerel bankalara göre daha fazla önem kazanmaktadır.
- Azınlık hakları, şeffaflık ve uluslararası muhasebe standartlarının önem kazandığı, finansal piyasalara müdahalelerin azaldığı ve finansal istikrarın arttığı gözlenmektedir.

Aslı Demirgüç-Kunt et al. (2000)

Chart 8: Banking sector vs. stock market
(% of GDP)



Sources: ECB, IMF's International Financial Statistics, International Federation of Stock Exchanges and Accession Countries' National Central Banks and Stock Exchanges (Luxembourg is not displayed but included in the euro area average).

Bankacılıkta Değişim Rüzgarlarını Yönlendiren Temel Faktörler Nelerdir?

- Rekabet
- Küreselleşme
- Finansal İstikrarsızlık
- Yaşanılan Krizler
- Kurumsal Yönetişimin Artan Önemi
- Denetim ve Gözetime İlişkin Düzenlemeler
- Piyasaya Giriş/Çıkış Kısıtlarında Gevşeme
- Tek Piyasa Arayışı ve Finansal Entegrasyon Süreci
- Konsolidasyon Eğilimi ve Birleşme-Devralmalar
- Atıl Kapasitenin Varlığı
- Optimal Ölçek Arayışı, Karlılık Sorunu ve Maliyet Azaltma Gereksinimi
- Mülkiyet Yapısındaki Değişim ve Özelleştirmeler
- Müşteri Beklentileri ve Kurumsal Davranış Farklılıkları
- Teknolojik Yenilikler: Bilgi, Dağıtım ve İşlem
- Sermaye Piyasası Ürünleri
- Seküritizasyon

Rekabet Gücü ile İktisadi Büyüme ve Finansal Gelişim Arasındaki İlişki

- Endüstrideki düşük oranlı rekabet gücü ile finansman yetersizliği arasında doğrusal bir ilişki vardır.
- Para Politikası, kurumsal finansman, yatırım bankacılığı ülkelerin rekabet gücü açısından önem taşımaktadırlar.
- Büyüme ile finansal derinlik ve finansal gelişim düzeyi arasında pozitif bir ilişki vardır. Büyümenin yüksek oranlı olması değil, sürdürülebilir olması önemlidir.
- Ekonomik büyüme ile finansal aracılık hizmetleri arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır.

Enflasyonu Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

**Enflasyon = f (döviz kuru,
para arzı,
kamu açıkları,
kamu açıklarının finansman şekli,
atalet,
geriye dönük endekslenme,
enflasyonist beklentiler,
ekonomi politikalarında koordinasyon
eksikliği)**

Özatay (1996), Lim ve Papi (1997), Alper ve Üçer (1997)

Enflasyon Artınca;

Artar:

Bankacılık riskleri

Dalgalanmalar

Piyasa yapısındaki “heterojenlik”

Banka sayısı

Şube sayısı

İşlem sayısı

Sabit maliyetler

Vergi oranları

İşlem maliyeti

Teminat temelli kredilendirme

Piyasaya müdahale

Sermaye getirisi (?)

Enflasyon Artınca;

Azalıır:

Finansal gelişmişlik düzeyi

Finansal aracılık ve kredi arzı

Finansal istikrar

Ülke derecesi

Yatırım ortamının kalitesi

Doğrudan yabancı sermaye girişleri

Girişimcilik ve yenilikçilik eğilimi

Ürün çeşitliliği

Vade ufku

Şeffaflık

Yatırımlar

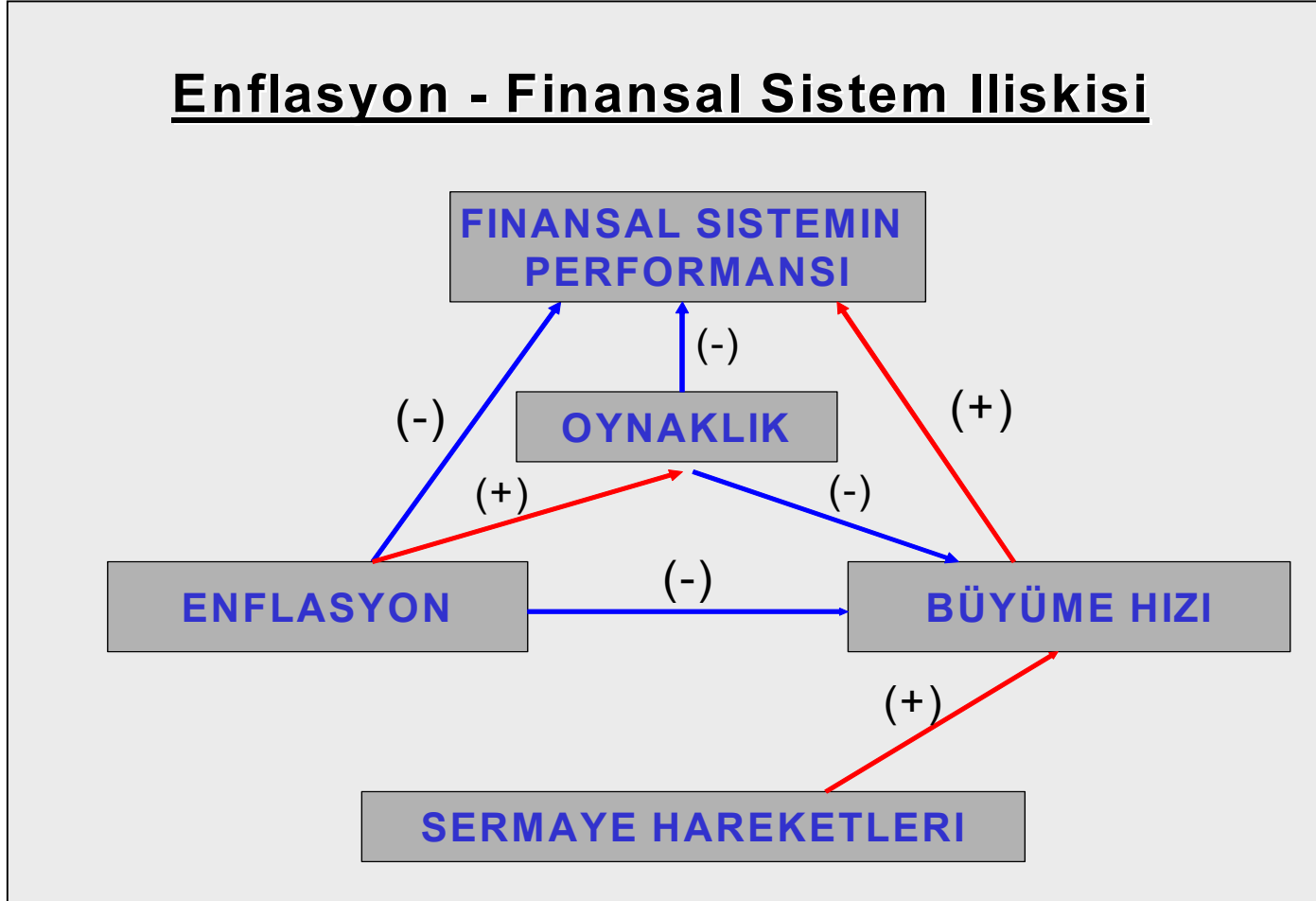
Özelleştirmeler

Finansal sistem performansı (?)

Enflasyon ile İktisadi Büyüme ve Finansal Gelişim Arasındaki İlişki

- Enflasyonla büyüme arasında, özellikle yüksek enflasyonda, anlamlı bir ters yönlü ilişki bulunmaktadır.
- Enflasyonun düşmesinin yanı sıra, enflasyondaki oynaklığın azalması da büyümeyi artırmaktadır.
- Enflasyonu belli bir eşiğin üzerinde olan ülkelerin finansal sistemleri, daha düşük enflasyonlu ülkelerdeki finansal sistemlere göre daha az gelişmiştir.
- Yüksek enflasyonun hüküm sürdüğü ekonomilerde, bankaların gündelik işlem miktarlarında artış olmakta, bu da bankalar için ek maliyetler anlamına gelmektedir.
- Yüksek enflasyonlu ekonomilerde, kurumsal altyapıdaki yetersizlikler nedeniyle piyasa değeri doğru olarak ölçülemez.
- Yüksek enflasyon, ekonomik karar birimlerinin rasyonel davranış biçimlerini kötü etkilemekte bu nedenle de rekabet gücü ve kaynakların etkin bir şekilde kullanımını olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Enflasyon ile İktisadi Büyüme ve Finansal Gelişim Arasındaki İlişki



Bankacılık Sisteminde Rekabeti Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

***Rekabet = f (yabancı banka girişleri;
düzenlemelerdeki kısıtlamalar;
piyasa yapısı;
banka dışı finansal kesimden gelen
rekabet;
makroekonomik bileşenler;
ülke gelişmişlik düzeyi)***

Claessens and Leaven (2004)

Bankacılıkta Rekabeti Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

- **Etkinlik**
- **Uniform fiyatlama**
- **Karlılık**
- **Etkin risk yönetimi**
- **Yabancı banka girişleri**
- **Birleşme ve devralmalar ile ölçek büyütme**
- **Sermaye yeterliliği zayıf bankaların piyasadan çıkışları**
- **Yoğunlaşma**
- **Çeşitlendirme: ürün yelpazesi, portföy, süreç...**
- **Çapraz fiyatlandırma ve finansman**
- **Mevzuata ilişkin sınırlamaların durumu**

Rekabet artınca;

Artar:

Etkinlik

Yenilikçilik

Kredi arzı

Sermaye yeterliliği

İzleme etkinliği

Finansal istikrar için düzenlemelerin etkinliği

“The relationship between competition and efficiency is not a straightforward one: increased competition has forced banks to become more efficient but increased efficiency does not seem to be fostering more competitive EU banking systems.”

Casu ve Girardone (2003)

Bankacılıkta Rekabet İncelenirken Hangi Etkenler Gözönüne Alınmalıdır?

Yapısal Reformların Durumu

Ülkenin Makroekonomik Yapısı

Bankacılık Sistemine İlişkin Piyasa Yapısı

Düzenlemelerin Etkinliği

Yabancı Bankaların Piyasaya Giriş Düzeyi

Bankacılık Sisteminde “Optimal Rekabet” Yapısı için Gerekli Şartlar Nelerdir?

- **Finansal İstikrar**
- **Kaynak Dağıtım Etkinliği**
- **Uyumlu Düzenlemeler**

Bankacılıkta Performansı Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

**Banka Performansı = f (ölçek;
sahiplik durumu;
uzmanlık alanı;
makroekonomik ortam;
bankacılık sistemi üzerindeki doğrudan ve dolaylı vergiler;
mevduat sigorta düzenlemeleri;
sektörün rekabet yapısı;
kurumsal ve hukuki düzenlemeler)**

Demirgüç-Kunt ve Huizinga (1999)

Bankacılıkta Performansı Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

- Ürün karmaşıklığı, müşteri bileşimi, coğrafi yerleşim düzeni, dağıtım kanallarına ilişkin **strateji**
- İnsan kaynağı, teknoloji kullanımı ve iş süreçlerinin tasarımının etkinliği için **stratejilerin hayatiyete geçirilme düzeyi**
- Bilgi teknolojileri, müşteri gereksinimleri, yasal düzenlemeler ve yönetmeliklerin uygulanması, yeniliklerin sürekliliğine ilişkin **çevresel koşullar**
- **Risk yönetimi ve performans yönetimine ilişkin olarak ölçümlenmelerin yapılması: “Finans Mühendisliği”**

Bankacılıkta Piyasa Deęerini Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

*Piyasa Değeri = f (piyasa payı;
Üretim teknolojisi;
şube ağı;
dağıtım kanalları;
müşteri derinlięi;
yönetim kalitesi;
rn eşitlilięi;
karlılık;
risk yönetimi;
aktif kalitesi;
mülkiyet yapısı;
makroekonomik yapı;
finansal istikrar;
düzenleme ve gözetim)*

DeJonghe et al. (2005)

Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?

- Finansal liberalleşme sonrasında finansal aracılık işlevinde yaşanan sorunlar
- **Maliyet etkinliğinde sinerji arayışının kaçınılmazlığı – Ölçek ve Kapsam Ekonomileri**
- Kredi riskinde çeşitlenme gereksinimi
- **Hükümet ve yasal düzenlemelerde yapılan teşvikler, yabancı girişleri**
- Güçlü sermaye gereksinimi ve sahiplilik yapısındaki değişim
- **Teknoloji kullanımının rasyonalizasyonu**
- Atıl kapasitenin etkin kullanımı

Daha Rekabetçi olabilmek için...Etkinlik adına; “Optimal Ölçek” arayışı..

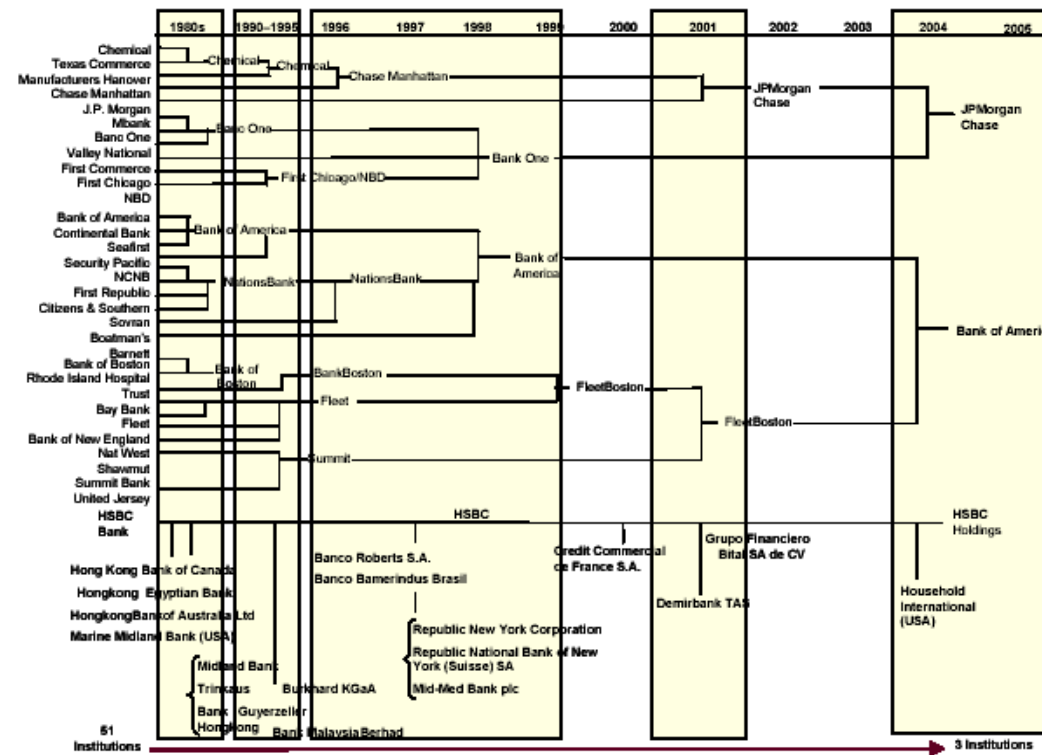
Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?

- Çapraz satış imkanının artması
- Gelir yaratma kabiliyetinin net faiz gelirinden net faiz dışı gelire kayma eğilimi
- Pazarlama etkinliğine olan gereksinim
- Rekabetçi olabilmek, piyasa payını artırmak
- Uluslararası bankacılık yapabilme imkanı
- Yöneticilerin büyüme arzusu
- Piyasa değerinin artırılması
- Tek para birimi/Tek piyasaya doğru *Finansal Entegrasyon Süreci*
- Sermaye Piyasasına karşı güçlü kalabilmek: *BASEL II*

Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?

FIGURE 1

Merger and Acquisition History at JPMorgan Chase, Bank of America, and HSBC



Source: Financial Insights

Source: Financial Insights, 2005

Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?

TABLE 1

Comparison of Top 20 U.S. Banks (12/31/1995 Versus 12/31/2004)

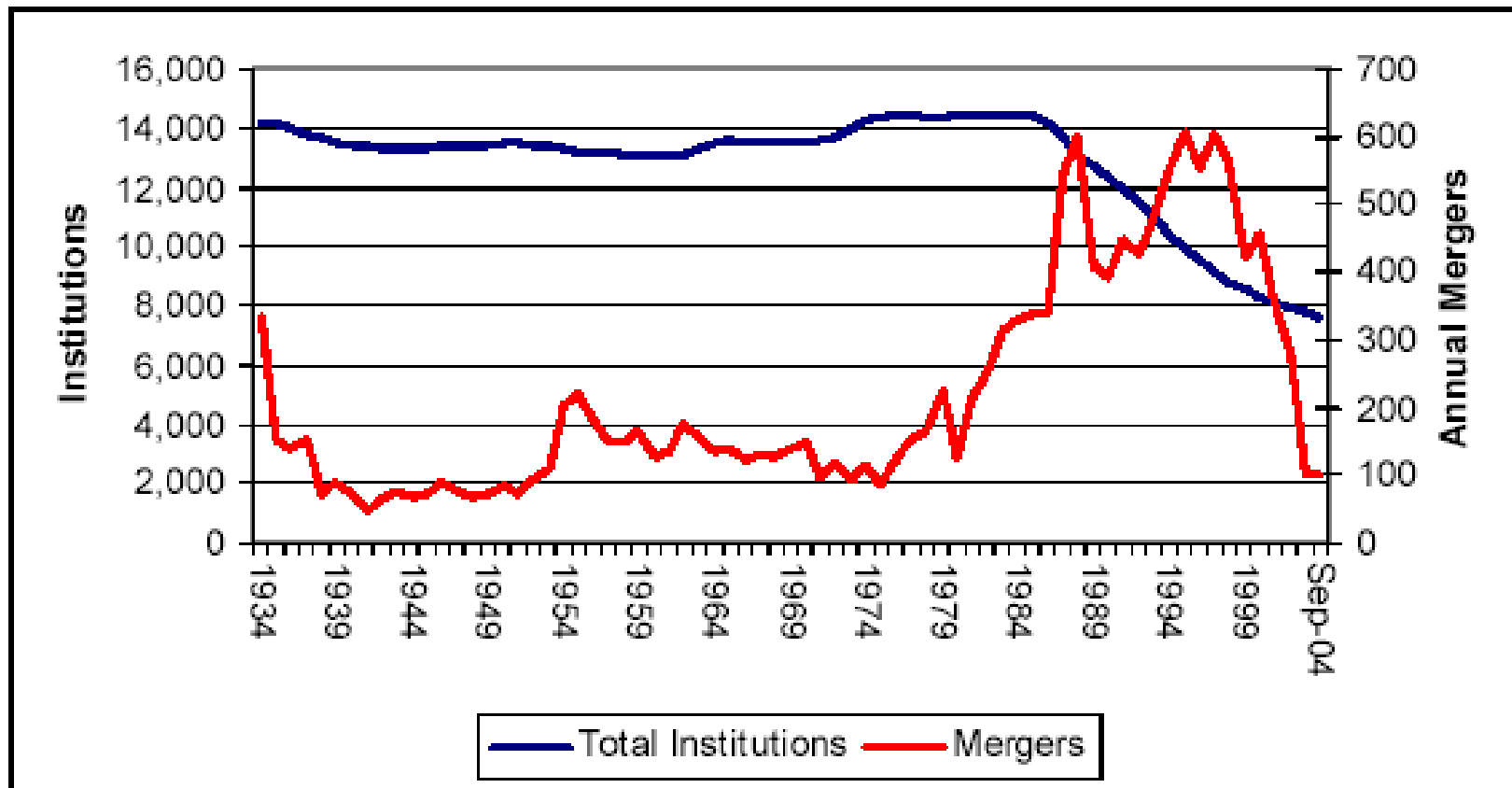
Rank	Top 20 U.S. Bank Holding Companies	Dec. 31, 1995 (\$B)	Rank	Top 20 U.S. Bank Holding Companies	Dec. 31, 2004 (\$B)
1	Chase Manhattan Corp., New York	\$304.10	1	Citigroup Inc., New York	\$1,484.10
2	Citicorp, New York	\$256.90	2	JPMorgan Chase & Co., New York	\$1,157.30
3	BankAmerica Corp., San Francisco	\$232.40	3	Bank of America Corp., Charlotte, N.C.	\$1,112.00
4	NationsBank Corp., Charlotte, N.C.	\$194.70	4	Wachovia Corp., Charlotte, N.C.	\$493.30
5	J.P. Morgan & Co. Inc., New York	\$184.90	5	Wells Fargo & Co., San Francisco	\$427.80
6	First Union Corp., Charlotte, N.C.	\$131.90	6	U.S. Bancorp, Minneapolis	\$195.10
7	First Chicago NBD Corp.	\$122.00	7	SunTrust Banks Inc., Atlanta	\$159.90
8	Fleet Financial Group Inc., Boston	\$114.50	8	HSBC Holdings PLC, London	\$140.20
9	Wells Fargo & Co., San Francisco	\$108.40	9	National City Corp., Cleveland	\$139.30
10	Bankers Trust New York Corp.	\$104.20	10	Royal Bank of Scotland Group, Edinburgh	\$137.20
11	Banc One Corp., Columbus, Ohio	\$96.70	11	ABN AMRO, Amsterdam	\$102.90
12	PNC Bank Corp., Pittsburgh	\$73.40	12	BB&T Corp., Winston-Salem, N.C.	\$100.50
13	Norwest Corp., Minneapolis	\$72.10	13	Bank of New York Co. Inc.	\$94.60
14	KeyCorp, Cleveland	\$66.30	14	FifthThird Bancorp, Cincinnati	\$94.50
15	Bank of Boston Corp.	\$59.50	15	State Street Corp., Boston	\$94.00
16	Bank of New York Co. Inc.	\$53.70	16	KeyCorp, Cleveland	\$90.70
17	SunTrust Banks Inc., Atlanta	\$46.50	17	Regions Financial Corp., Birmingham, Ala.	\$84.40
18	Wachovia Corp., Winston-Salem, N.C.	\$45.00	18	PNC Financial Services Group, Pittsburgh	\$79.70
19	CoreStates Financial Corp., Philadelphia	\$44.50	19	North Fork Bancorp, Melville, N.Y.	\$60.70
20	Republic New York Corp.	\$43.90	20	Sovereign Bancorp Inc., Philadelphia	\$54.50

Note: NationsBank, First Union, and Norwest kept the names of the acquired bank.

Source: Financial Insights and FDIC, 2005

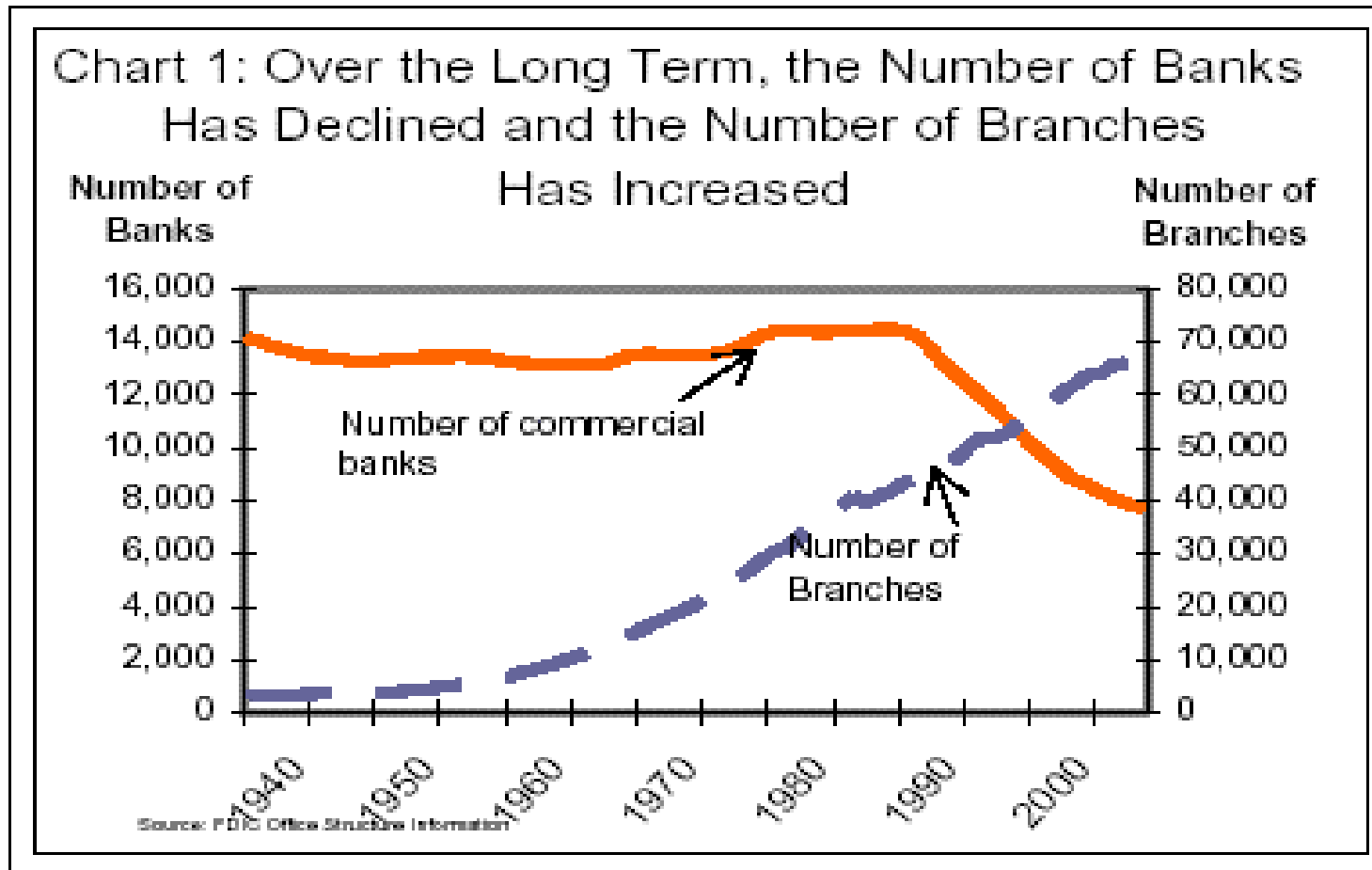
Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?

Exhibit 10



Data Source: FDIC

Günümüz Bankacılığında Birleşmeler Neden Artıyor?



Bankacılıkta Yoğunlaşma Neden Artıyor?

- Sınır ötesi sermaye akımlarındaki artış – Yabancı banka girişleri
- Birleşme ve devralmalar
- Kamu mülkiyetindeki finansal kuruluşların özelleştirmesi
- Sermaye tabanlı düzenlemelerdeki değişimler
- Finansal istikrardaki artış
- Maliyet tasarrufu nedeniyle Ölçek ve Kapsam Ekonomilerine duyulan gereksinim
- Karlılığa olan olumlu etkisi

Yabancı Katılımını Özendiren Hususlar Nelerdir?

- Büyüme olanağı
- Kar güdüsü
- Piyasada rekabetin az olması
- Piyasaya giriş koşullarını esnek tutulması
- Bankacılık dışı alanlardan gelen rekabet
- Sermayenin maliyeti
- Küresel düzeyde artan ticaret hacminden faydalanma
- Müşteri odaklı hareket etme isteği
- Bilgi ve iletişim teknolojisi ile risk yönetimi alanında kaydedilen gelişmeler (çeşitlendirme)
- Kriz sonrası dönemlerde sektörün cazip hale gelmesi (marka değerinin düşmesi)

Yabancı Banka Girişlerinin Olumlu Yönleri Nelerdir?

- Daha verimli ve daha sağlam bir finansal sistemin gelişmesine neden olurlar
- Sektörel büyüme ile istikrarlı-sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı yaparlar
- Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına ve mali disiplinin sağlanmasına hizmet ederler
- Etkin kaynak kullanımını artırırlar
- Piyasaya olan güven artışını sağlarlar
- Ülkelerin dış sermaye piyasalarına açılmalarını sağlarlar
- Ucuz maliyetli fon akımına aracılık ederler
- Düşen net faiz marjları yoluyla finansal istikrarın sürdürülmesine katkı yaparlar

Yabancı Banka Girişlerinin Olumlu Yönleri Nelerdir?

- Piyasalarda rekabet kurallarını artırır
- Yenilikçilik eğiliminin (ürün ve teknoloji anlamında) artmasına neden olurlar
- Güçlü sermaye tabanına imkan verirler
- Kurumsal altyapının gelişimine etki yaparlar
- Finansal aracılık işlevinin derinleşmesini sağlarlar
- Özel sektör kredilerinde artışa neden olurlar
- Etkin risk yönetimi ve uluslararası muhasebe standartları aracılığıyla daha iyi denetim sağlanır
- Kurumsal altyapı eksikliklerinin giderilmesini hızlandırır
- Yabancı sermayeye erişim imkanını ve uluslararası ticaret hacmini artırır

Yabancı Banka Girişlerinin Olumlu Yönleri Nelerdir?

- Finansal ürün yelpazesinin genişlemesine olanak sağlarlar (Türev ürünler gibi)
- Vade ufkunun artması sonucu, uzun vadeli fonların ve direk yabancı yatırım girişlerine ve stratejik planlama işlevinin anlamlı olmasına imkan sağlarlar
- Kredi tayinlaması ve kredi derecelendirmesi kavramları önem kazanır
- Pazarlama kalitesinde iyileşmelere yol açarlar
- Risk temelli ölçüm yöntemleri ile finansal risklerin azalmasına hizmet ederler
- Çalışan kalitesini artırır

“Yabancı banka girişleri banka sektöründe rekabeti arttırarak yerel bankaların etkinliğini arttırırlar. Bu etkinlik artışı için yabancı bankaların girmiş olması yeterli, toplam aktif paylarının çok yüksek olması gerekmiyor.”

Asli Demirgüç-Kunt (2000)

Yabancı Banka Girişlerinin Olumsuz Yönleri Nelerdir?

- Servet transferine neden olurlar
- **Politik güç yerelden merkeze kayar**
- Finansal yapıda yoğunluk artar
- **Kültürel uyum sorunu nedeniyle yerel çalışan ve müşteri davranışlarında farklılaşmalar gözlemlenir**
- Entegrasyon sürecinde belli bir uyum sağlama maliyeti oluşur (özellikle IT)
- **Daha çok uluslararası kurumsal müşterileri tercih ederler**
- Küçük ve yerel işletmeler sıkıntı çekebilir (Eğer yabancı bankalar bankacılık sektörünün önemli bir kısmını ele geçirmişlerse, daha çok büyük veya yabancı şirketlerle çalıştıkları için daha küçük yerel firmalar kredi elde etmekte zorlanabilirler)

Yabancı Banka Girişlerinin Olumsuz Yönleri Nelerdir?

- Yerel piyasaya ve ulusal çıkarlara bağlılık azalır
- Yerel bankalarda rekabet kökenli maliyet artışı gözlemlenir, bu da risk artışı ve konsolidasyon baskısını beraberinde getirir. Yerli bankaların kredi kalitesinde bozulma yaşanabiliir
- Türev finansal araçlar ve diğer taahhütlere yoğunlaşır ve daha karlı çalışırlar.
- Kriz dönemlerinde faaliyetlerini durdururlar. (Yabancı bankalar kendi ülkelerindeki ekonomik sıkıntılar yüzünden girdikleri ülkeden çekilip gereksiz bir sıkıntıya yol açabilirler)

Avrupa Birliğinde Bankacılık Sistemi Nasıl Değişiyor?

- Daha geniş tabanlı bir Finansal Entegrasyon, finansal aracılardan risklerini daha etkin bir şekilde yönetmelerine ve ekonomik şoklara karşı ülkelerin finansal yapılarının daha güçlü olmasına imkan sağlıyor.
- Rekabet, finansal piyasaların karlılığına ve verimli çalışmalarına katkı yaparken finansal istikrarın sağlanmasına ve iktisadi büyümenin de sürdürülebilir olmasına katkıda bulunuyor.
- Tek Piyasaya ve tek para birimine doğru yolalırken, sınır ötesi devralmalarla Avrupa Birliği Bankacılık Sisteminde artan rekabet, sağlıklı bilgi üretimini ve finansal performansı artırmaktadır.

Avrupa Birliğinde Bankacılık Sistemi Nasıl Değişiyor?

- Geçiş sürecindeki ülkelerde; genelde finansal aracılık düzeyi ve banka aktiflerinin milli gelire oranı düşük kalmıştır. Finansal yapıda bankacılık sistemi hakim iken; yabancı banka girişleri ve kamu bankalarının hızlı bir şekilde özelleştirmesi ile büyük ölçekli bankalar oluşmuş, piyasadaki banka sayıları %30'lar düzeyinde azalmış ve yoğunlaşma artmıştır.
- Kurumsal yönetim artarken gözetimin merkezileştirilmesi gündeme gelmiştir.
- Yatırım ve ticari bankacılığın Amerikan bankacılığına erişebilmesi için Avrupa bankacılığının daha çok yolu bulunmaktadır.

Avrupa Birliğinde Bankacılık Sistemi Nasıl Değişiyor?

Country/Year	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	97-03 change in %
<i>Belgium</i>	131	123	117	118	112	111	108	-17,6
<i>Denmark</i>	213	212	210	210	203	178	203	-4,7
<i>Germany</i>	3420	3238	2992	2742	2526	2363	2225	-34,9
<i>Greece</i>	55	59	57	57	61	61	59	7,3
<i>Spain</i>	416	404	387	368	366	359	348	-16,3
<i>France</i>	1258	1226	1158	1099	1050	989	939	-25,4
<i>Ireland</i>	71	78	81	81	88	85	80	12,7
<i>Italy</i>	909	934	890	861	843	821	801	-11,9
<i>Luxembourg</i>	215	212	211	202	194	184	172	-20,0
<i>Netherlands</i>	648	634	616	586	561	539	481	-25,8
<i>Austria</i>	928	898	875	848	836	823	814	-12,3
<i>Portugal</i>	238	227	224	218	212	202	200	-16,0
<i>Finland</i>	348	348	346	341	369	369	366	5,2
<i>Sweden</i>	237	223	212	211	211	216	222	-6,3
<i>UK</i>	537	521	496	491	452	451	426	-20,7
<i>Euro area 12</i>	8637	8361	7954	7521	7218	6906	6593	-23,7
<i>EU 15</i>	9624	9337	8872	8433	8084	7751	7444	-22,7

Source: European Central Bank (2004): Table 1, own calculations.

Avrupa Birliğinde Bankacılık Sistemi Nasıl Değişiyor?

Country/Year	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	97-03 change
Belgium	54	63	76	75	78	82	83	+29
Denmark	70	71	71	60	68	68	67	-3
Germany	17	19	19	20	20	20	22	+5
Greece	56	63	67	65	67	67	67	+11
Spain	32	35	41	46	45	44	44	+12
France	40	41	43	47	47	45	47	+7
Ireland	41	40	41	41	43	46	44	+3
Italy	25	25	25	23	29	31	27	+2
Luxembourg	23	25	26	26	28	30	32	+9
Netherlands	79	82	82	81	83	83	84	+5
Austria	44	42	41	43	45	46	44	0
Portugal	46	45	44	59	60	60	63	+17
Finland	88	86	86	87	80	79	81	-7
Sweden	58	56	56	57	55	56	54	-4
UK	24	25	28	28	29	30	33	+9

Source: ECB (2004), Table 6, own calculations.

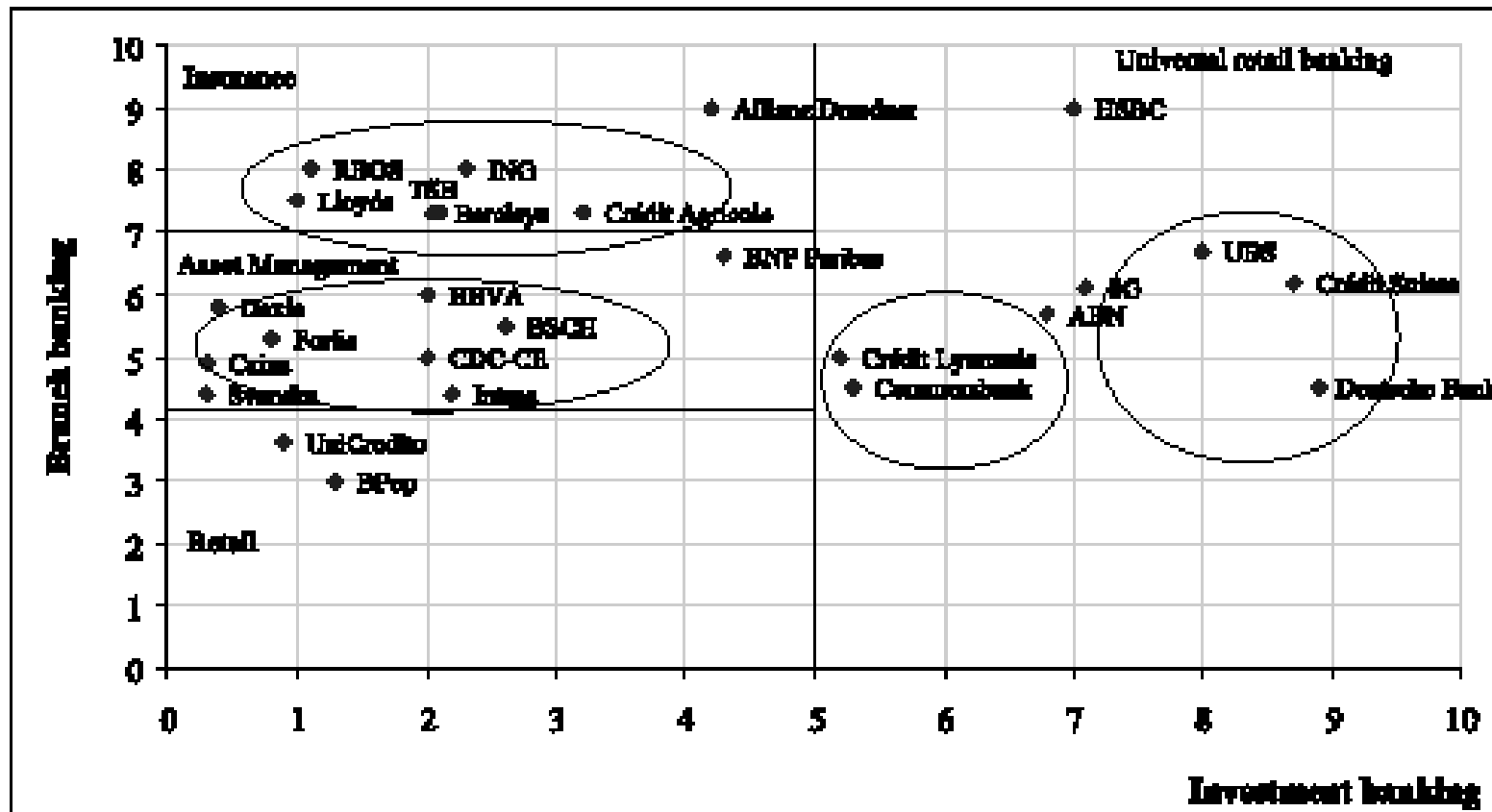
Avrupa Birliğinde Yeni Bankacılık Modeli Nasıl Olacak?

Finansal Entegrasyon sonucu;

- Kurumsal finansman ve yatırım bankacılığı ön plana çıkacak
- **Bono piyasaları gelişecek**
- Küçük ve orta boy bankacılıkta kredilendirme olacak
- **Finans ve finans dışı kamu kökenli kurumların özelleştirilmesi sonucu finansal ürün piyasası gelişecek**
- Private Equity, Venture Capital, Asset Management gelişecek
- **Özelleştirmelerde halka arzlar atacak**
- İpotekli Konut Finansmanı artacak
- **Sigortacılık artacak**
- Emeklilik ve Yatırım Fonlarına ilgi artacak
- **Risk yönetimi, performans ölçümü, kredi skorlama ve hizmet gelirleri yönetimi önem kazanacak**
- **BASEL 2 uygulanacak**

Avrupa Birliğinde Yeni Bankacılık Modeli Nasıl Olacak?

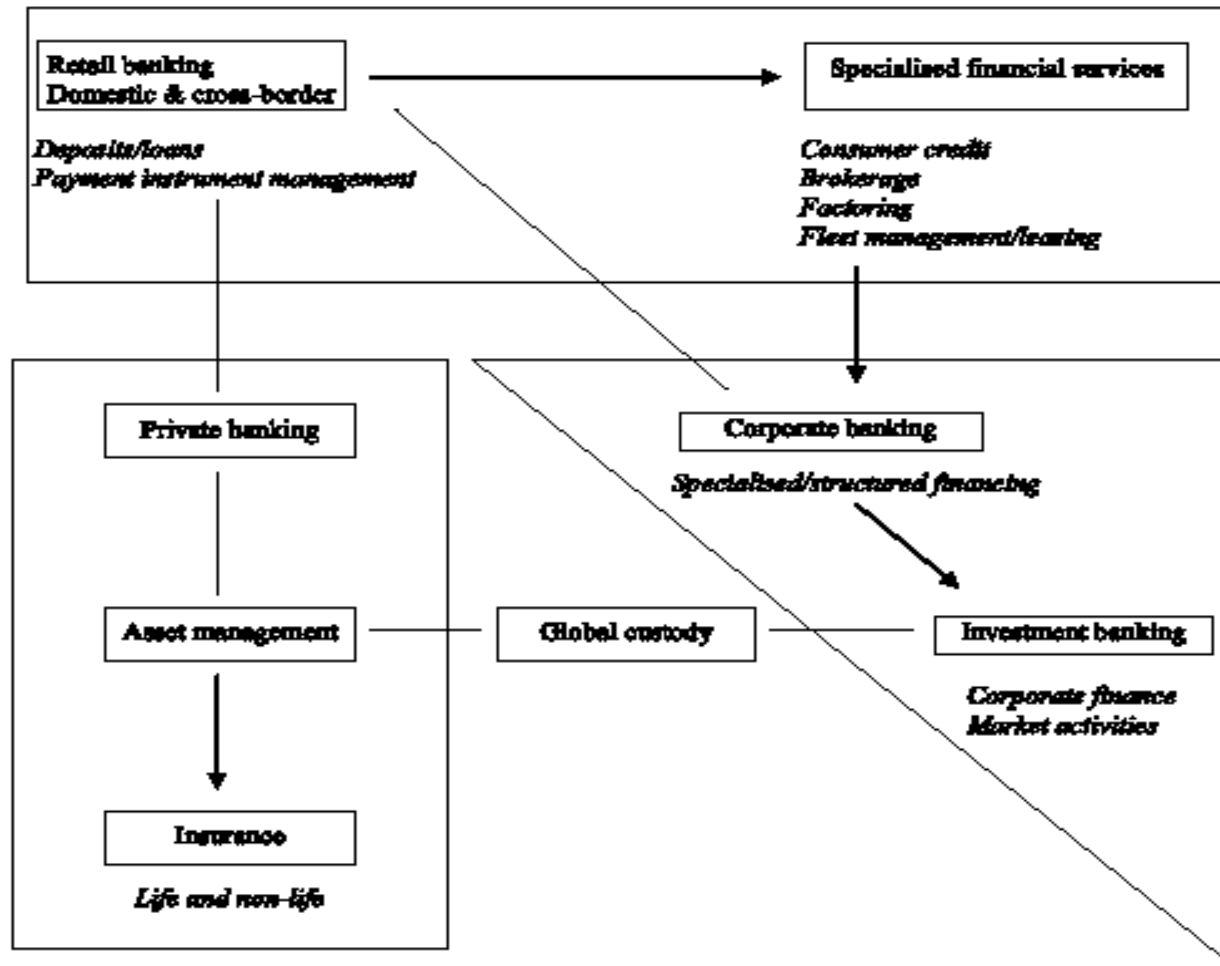
Figure 9. Current business strategies in the European banking sector (end 2001)



Source: Crédit Agricole SA (2002).

Avrupa Birliğinde Yeni Bankacılık Modeli Nasıl Olacak?

Annex 3. Main Financial Activities in the EU Banking Sector



Finansal Entegrasyon Sürecinde Rekabet Ortamı Nasıl Etkileniyor?

Finansal entegrasyon;

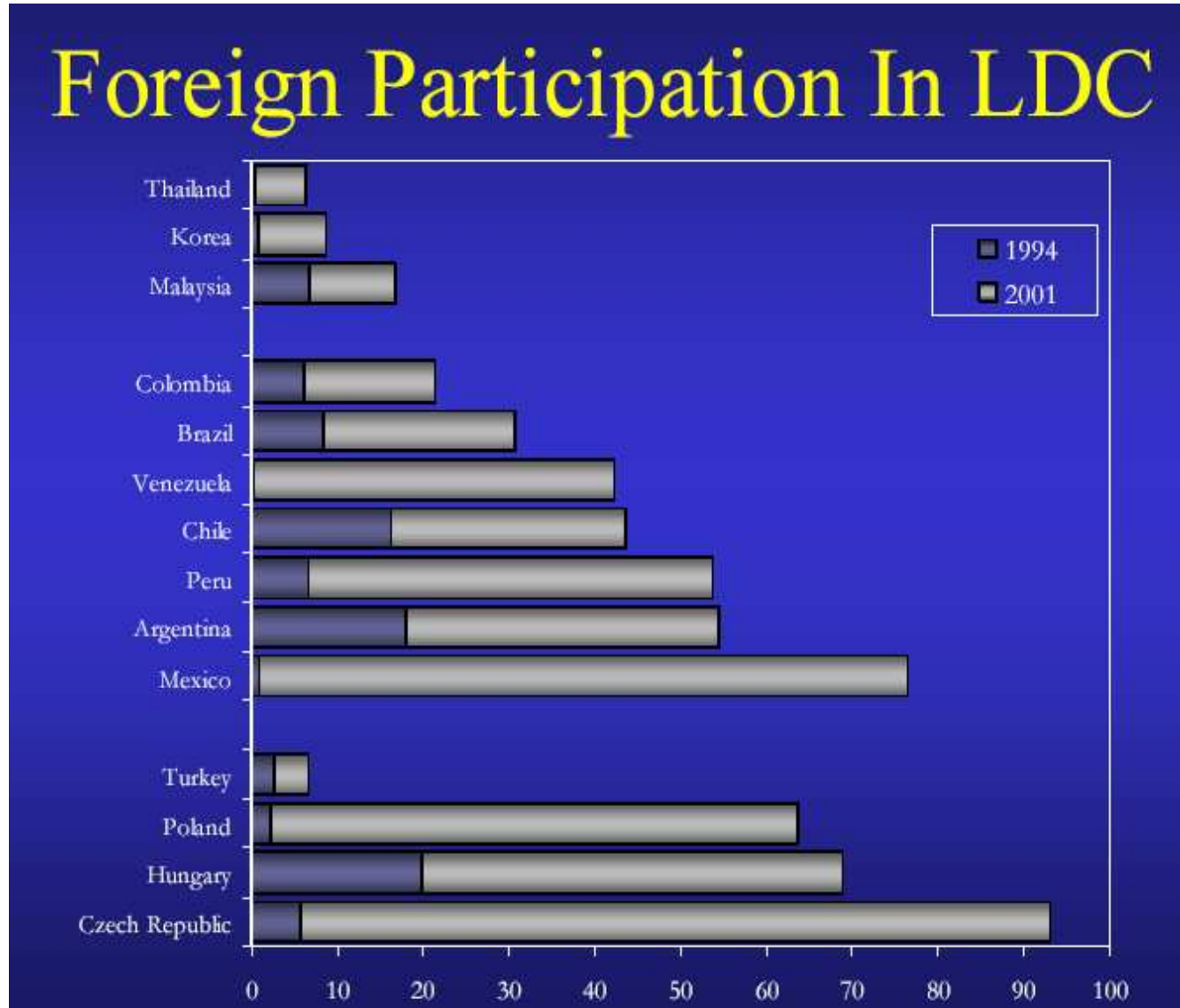
- Finansal piyasalarda rekabeti artırıyor
- Finansal yapının modernleşmesini sağlıyor
- Finansal gelişime olumlu katkıda bulunuyor
- Verimlilik düzeyini artırıyor
- İktisadi büyümeye katkıda bulunuyor
- Bankalar içsel yöntemler aracılığıyla risk ölçümü yaparlar; otokontrole katkıda bulunuyor: BASEL 2
- Ölçek ve kapsam ekonomileri aracılığıyla, optimal ölçeğin bulunmasına yardım ediyor
- Risk çeşitlendirmesine neden oluyor

Bankacılık Sistemlerinde Yabancı Ağırlığı

Austria	19.6%
Belgium	22.9%
Denmark	16.0%
Finland	7.4%
France	11.1%
Germany	6.0%
Greece	22.0%
Ireland	44.0%
Italy	5.8%
Luxembourg	93.9%
Netherlands	11.8%
Portugal	26.5%
Spain	11.0%
Sweden	7.6%
UK	49.8%
EU-15 (weighted average)	22.3%

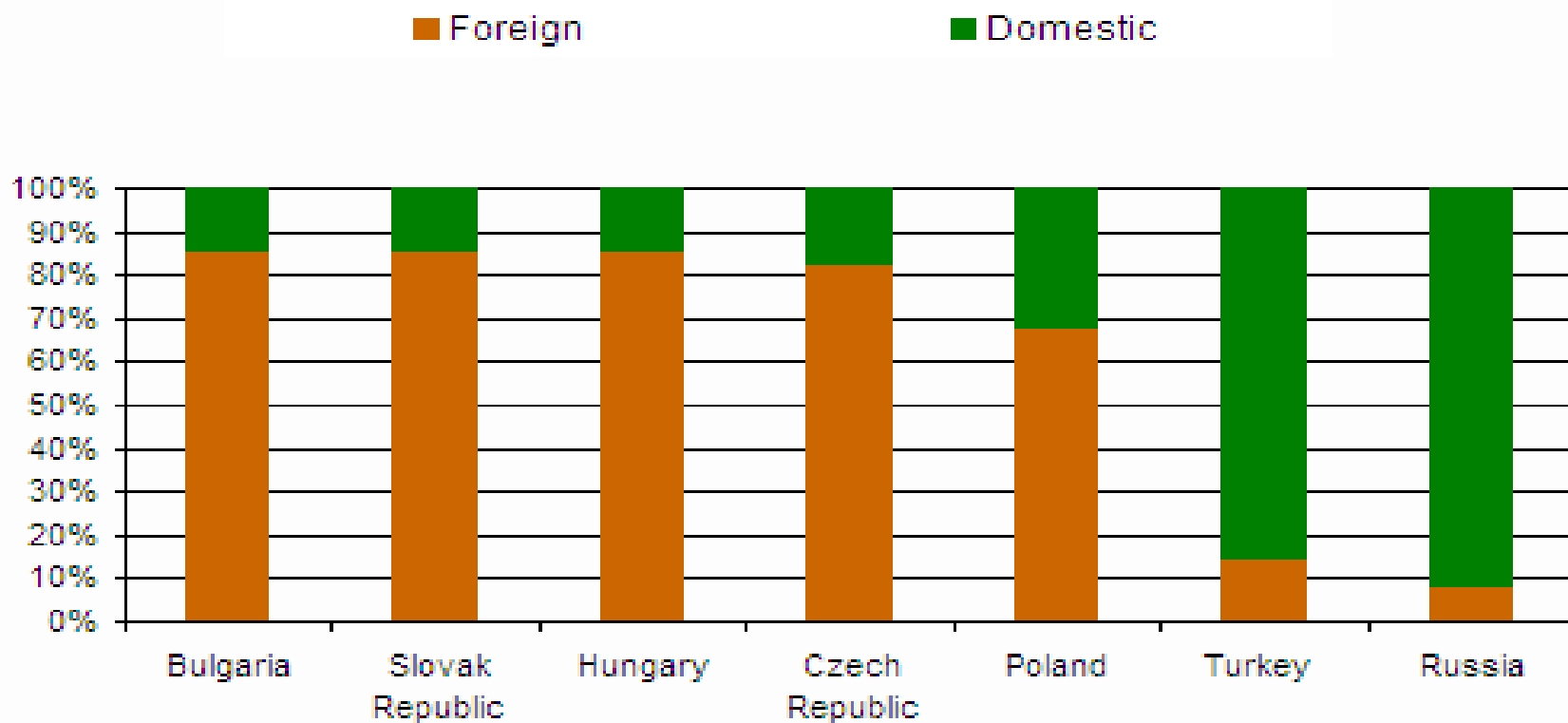
Source: Dermine (2005)

Bankacılık Sistemlerinde Yabancı Ağırlığı



Bankacılık Sistemlerinde Yabancı Ağırlığı

Foreign Ownership In Banking Systems, At Year-End
2005



Türk Bankacılık Sisteminde Yabancı Girişleri

**Finansbank
Denizbank
Garanti Bankası
Yapı Kredi Bankası
Dış Ticaret Bankası
Türk Ekonomi Bankası
Tekfenbank
Şekerbank
C Kredi ve Kalkınma Bank
Başak Sigorta
MNG Bank
Vakıfbank
Bender Securities**

**National Bank of Greece
Dexia
General Electric Cons. Fin.
UniCredito Italiano/KoçBank
Fortis
BNP Paribas
Eurobank
Bank TuranAlem
Bank Hapoalim
Groupama International
Dubai Islamic Bank
IPO
Deutsche Bank**

Türk Bankacılık Sisteminin Performansı

Improved performance

Selected ratios

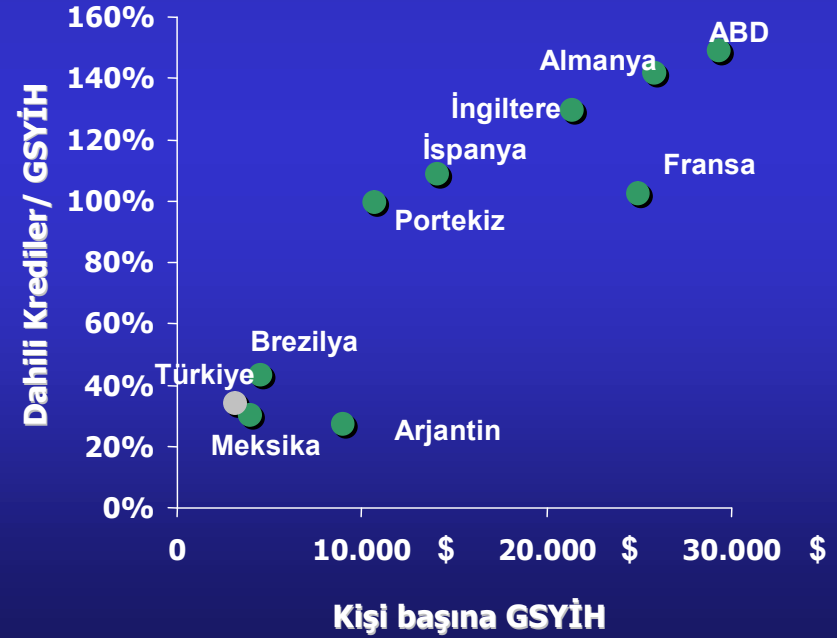
%

	2005	2004	2003	2002
Shareholders' equity/total assets	13,5	15,0	14,2	12,1
Free capital/total assets	8,2	7,5	6,0	1,7
Liquid assets/total assets	16,5	15,1	15,6	17,9
Loans/total assets	38,0	32,7	26,9	24,8
Securities portfolio/total assets	36,0	40,4	42,8	40,5
NPLs (net)/loans	0,5	0,8	1,5	7,1
NPLs before provisions/loans	5,0	6,4	13,0	21,3
Provisions for NPLs	89,8	88,1	88,5	64,2
Loans/deposits	62,0	52,4	43,3	38,2
Permanent assets/total assets	5,3	7,5	8,2	10,4
Return on equity	10,6	14,0	15,8	11,2
Return on assets	1,4	2,1	2,2	1,4
Net interes margin on assets	4,1	5,3	3,5	4,3

Bankacılık Sektörünün Mevcut Durumu ve Beklentiler

- ▶ Sektör büyüme potansiyeline sahiptir
- ▶ Sektör, büyüme potansiyelinden yararlanmak isteyen büyük global oyuncularla rekabet edecektir
- ▶ Verimli bankalar piyasadaki varlıklarını karlı bir biçimde sürdürebilecektir
- ▶ Bankalar başarı için kritik ölçüye sahip olmalıdır

Kredi Penetrasyonu Karşılaştırması



Selected banking sector indicators

	EU-25 2004	Turkey* 2005
Income per capita	22.508	4.225
Total assets per capita	63.027	3.468
Total assets to GDP	280	81
Loans to GDP	118	32
Housing loans to GDP	40	3
Consumer credits to GDP	8	6
Loans to deposits	123	65
Number of credit institutions	54.965	1.538.298
Number of branches	2.306	11.574
Number of employment	151	547

* Figures for deposit and invest&development banks

Number of banks operating

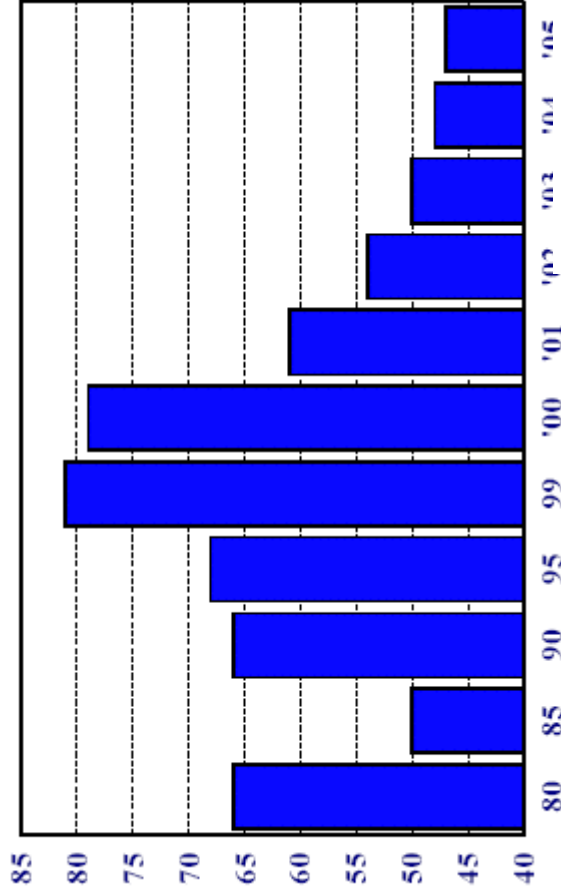
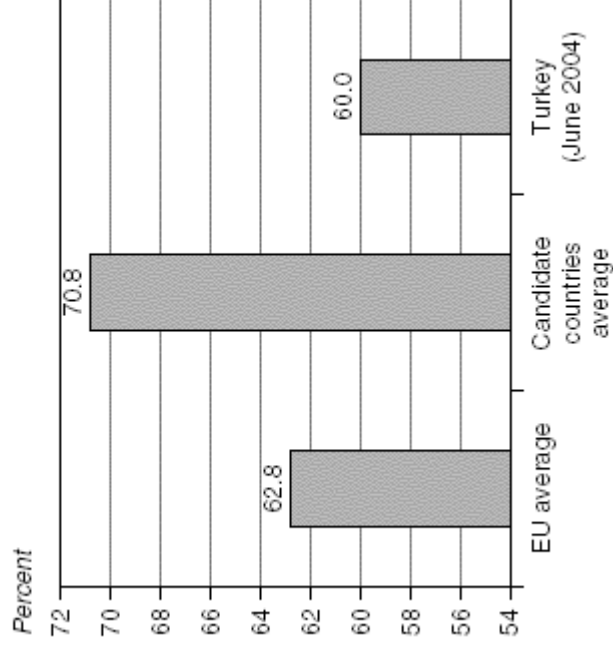


FIGURE 6.2 Concentration Ratios of Five Largest Banks, 2003
(percent)



Large banks increase their market share

Concentration	80	90	00	05
First five*				
Asset	63	54	48	63
Deposits	69	59	51	66
Loans	71	57	42	56
First ten*				
Asset	82	75	69	85
Deposits	88	85	72	89
Loans	90	78	71	78

* according to asset size

Türk Bankacılık Sisteminin Finansal Değerlerinin Karşılaştırması?

Finansal sektörde

seçilmiş büyüklükler (2004, GSYİH'ya oranı, %)

	Dünya	AB	GOÜ	Türkiye**
Banka aktifi*	121	174	82	74
Sermaye piyasası	233	224	89	89
Hisse senedi	91	73	52	33
Borç senetleri	142	151	37	56
Kamu	56	57	24	56
Özel	85	94	14	0
Toplam	354	398	171	163

* Ticari bankalar

Kaynak: Ekrem Keskin

** Döviz bazında oranlar

Kaynak: Global Financial Stability Report, Spt 2005

STRENGTHENING BANKING SECTOR, 1999-2005
Index, 1999 = 100

	Asset Quality	Liquidity Risk	Foreign Exch. Risk	Profitability	Capital Adequacy	Financial Strength
1999	100	100	100	100	100	100
2000	93.4	87.9	97.7	93.6	98.9	94.3
2001	73.3	91.4	120.8	87.8	113.9	97.4
2002	85.8	74.9	121.0	104.0	126.7	102.5
2003	101.0	73.4	121.8	105.7	144.0	109.2
2004	109.6	75.1	121.4	105.4	145.0	111.3
2005 May	112.6	68.6	121.4	107.0	143.0	110.5

Source: Central Bank of Turkey

Türk Bankacılık Sisteminin Finansal Değerlerinin Karşılaştırması?

AB ülkeleri ve Türkiye Seçilmiş bankacılık göstergeleri 2003

	T. aktif milyar euro	T. aktif GSYİH'nın yüzdesi	Banka sayısı	Kişi başına gelir (euro)	Kişi başına aktif (euro)	Banka (Bin kişi için)
Polanya	111	65	72	4,842	2,905	531
Slovakya	21	93	27	5,391	3,904	199
Slovenya	22	87	19	12,024	11,022	105
Çek Cumhuriyeti	78	107	39	7,835	7,639	262
Macaristan	54	70	30	7,116	5,337	337
Estonya	6	76	13	5,457	4,425	104
Litvanya	6	33	11	4,622	1,733	315
Latviya	9	84	27	3,871	3,871	86
Romanya	16	12	34	2,311	740	636
Türkiye	142	73	50	2,999	2,008	1,414

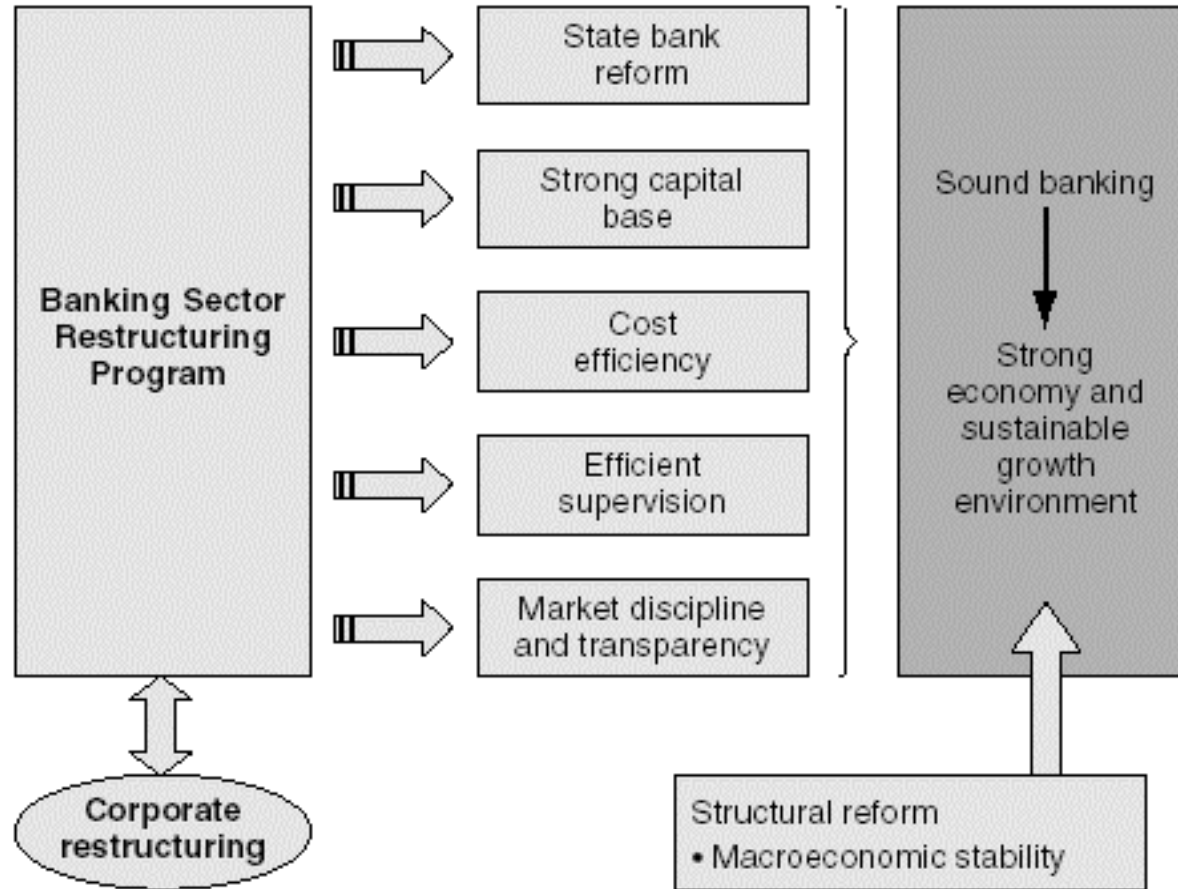
“Güçlü Ekonomiye Geçiş” Öncesindeki Geçmiş Dönemlerde Türk Bankacılık Sistemindeki Sorunlar Neydi?

- Ülke riski yüksek
- Makroekonomik istikrarsızlıklar: kamu açıkları, yüksek enflasyon,
- Finansal piyasalarda hızlı dalgalanmalar: dışsal şoklara ve krizlere duyarlılık
- Özkaynak yetersizliği
- Mevduat ve kredi yetersizliği
- Devletin bankalardan olan iç borçlanması yüksek
- Finansal aracılık işlevi yetersiz düzeydeydi

“Güçlü Ekonomiye Geçiş” Öncesindeki Geçmiş Dönemlerde Türk Bankacılık Sistemindeki Sorunlar Neydi?

- Kamu bankalarının hakimiyeti, yüksek görev zararları (rekabet bozucu)
- Az sayıda büyük ve çok sayıda küçük bankanın varlığı: heterojen yapı birbirine benzemez bankaların varlığı
- Para ikamesi ve Açık Pozisyon Artışı
- Denetim eksikliği
- Tasarruf güvencesi: Ahlaki Riziko
- Grup kredileri-mülkiyet riski
- Yüksek marjlı faiz gelirlerine bağlı bankacılık
- Maliyet bilincinin eksikliği

“Güçlü Ekonomiye Geçiş” Döneminde Türk Bankacılık Sisteminde Yeniden Yapılanma Nasıl Planlandı?



Türk Bankacılık Sisteminde Son Dönemde Neler Değişti?

- Yüksek ve kronik enflasyonlu ortamdan düşük enflasyonlu ortama geçiş
- Makroekonomik istikrarsızlıklar ve finansal krizler sonrası sürdürülebilir büyüme, fiyat ve finansal istikrara geçiş
- Finansal Aracılık işlevindeki yetersizlikler yerine kredi arzında artış ve sağlam temelli bankacılığa geçiş
- Etkinlik düzeyi düşük bir yapıdan maliyet etkin bir bankacılığa geçiş
- Yakın takip ve müdahale yerine piyasa temelli güvene dayalı gözetim ortamına geçiş
- Işık geçirmez bilançolardan sonra şeffaf bankacılığa geçiş: Kurumsallaşma (Kurumsal Yönetişim)
- Heterojen bir bankacılık sistemi yerine daha çok büyük ölçekli bankaların varolduğu homojen bankacılığa geçiş: Yoğunlaşma

Türk Bankacılık Sisteminde Son Dönemde Neler Değişti?

- Yüksek enflasyonlu ortamdandan düşük enflasyonlu ortama geçiş
- Makroekonomik istikrarsızlıklar ve Finansal krizler sonrası sürdürülebilir büyüme, fiyat ve finansal istikrara geçiş
- Finansal Aracılık işlevindeki yetersizlikler yerine kredi arzında artış ve sağlam temelli bankacılığa geçiş
- Etkinlik düzeyi düşük bir yapıdan maliyet etkin bir bankacılığa geçiş
- Yakın takip yerine piyasa temelli güvene dayalı gözetim ortamına geçiş
- Işık geçirmez bilançolardan sonra şeffaf bankacılığa geçiş: Kurumsallaşma (Kurumsal Yönetişim)
- Heterojen bir bankacılık sistemi yerine daha çok büyük ölçekli bankaların varolduğu homojen bankacılığa geçiş: Yoğunlaşma

Türk Bankacılık Sisteminde Son Dönemde Neler Değişti?

- Ölçek kaygısı olmayan maliyet bilinci yerleşmemiş bankacılıktan “optimal ölçekli” banka arayışına geçiş
- Yetersiz sermaye tabanı yerine risk ayarlı optimal sermaye arayışına geçiş Faiz bankacılığından hizmet gelirlerini ön plana alan bankacılığa geçiş
- Finansal liberalleşme sonrası finansal entegrasyona geçiş: Uluslararasılaşma
- Ulusal bankacılıktan uluslararası standartlarla sınır ötesi bankacılığa geçiş: Artık ulusal şampiyonlar olmayacak!
- Finansa Mühendisliğinin uygulanabileceği rasyonel bankacılığa (risk ayarlı getiri, performans ölçümlü) geçiş

Türk Bankacılık Sisteminde Son Dönemde Neler Değişti?

- Ölçek kaygısı olmayan maliyet bilinci yerleşmemiş bankacılıktan “optimal ölçekli” banka arayışına geçiş
- Yetersiz sermaye tabanı yerine risk ayarlı optimal sermaye arayışına geçiş (Etkin Risk Yönetimi)
- Faiz bankacılığından hizmet gelirlerini ön plana alan bankacılığa geçiş
- Finansal liberalleşme sonrası finansal entegrasyona geçiş: Uluslararasılaşma
- Ulusal bankacılıktan uluslararası standartlarla sınır ötesi bankacılığa geçiş: Artık ulusal şampiyonlar olmayacak!
- Finans Mühendisliğinin uygulanabileceği rasyonel bankacılığa (risk ayarlı getiri, performans ölçümlü) geçiş

Türk Bankacılık Sisteminde Rekabet Ortamı Nasıl Etkilendi?

- Yabancı banka girişleri, birleşme ve devralmalar %50
- Etkinlik düzeyindeki artış %30
- Uniform fiyatlama %10
- Sürdürülebilir Karlılık %30
- Etkin risk yönetimi %80
- Kurumsal yönetim %80
- Sermaye yeterliliği zayıf bankaların piyasadan çıkışları %90
- Mevzuata ilişkin sınırlamaların durumu %80
- Çeşitlendirme %20
- Çapraz satış %20
- Yoğunlaşma %60

Gelecek Dönemde Türk Bankacılık Sisteminin Gündemi Nasıl Etkilenecek?

- Birleşme ve devralmalar devam edecek.
- Yabancı bankaların ilgisi daha da artacak
- Yatırım bankacılığı ve kurumsal finansman daha da artacak
- Küçük ölçekli bankalar uzmanlaşmak ya da birleşmek zorunda kalacak
- Kamu bankalarının özelleştirmesi hız kazanacak
- Aracılık maliyetlerinde kademeli olarak düşüş olacak
- Gerçek bankacılık artacak

Gelecek Dönemde Türk Bankacılık Sisteminin Gündemi Nasıl Etkilenecek?

- Perakende bankacılıkta küçük ve orta boy işletmelerin nakit akışlarında ve reel sektörün kurumsal yönetişiminin ardında bankalar belirleyici olacak
- Bilançolarda krediler artarken kamu kağıtlarının ağırlığı giderek azalacak
- Uzun vadeli kredilendirme ve uzun dönemli stratejik planlama imkanı doğacak
- İpotekli konut finansmanı artacak
- Hayat ve yaşam sigortalarına aracılık edilecek

Gelecek Dönemde Türk Bankacılık Sisteminde Üst Düzey Yöneticiler Hangi Sorunlarla Başedecek?

- Etkin risk yönetimi
- Performans ölçümü ve verimlilik yönetimi: Ticari etkinlik, Operasyonel etkinlik
- Kredi skorlama
- Finans mühendisliği uygulamalarının gelişimi
- Farklı iş görme biçimleri nedeniyle iş süreçlerinin tekrardan gözden geçirilmesi ve yönetimi
- Örgütsel kültür değişiminin yönetimi: Sınırötesi
- Seküritizasyon
- Hizmet gelirlerinde artış ve gelir kaynaklarında çeşitlendirme
- Çapraz satış imkanlarının geliştirilmesi
- Pazar payının artırılması/korunması ve müşteri sadakati ile müşteri karlılığının artırılması

Gelecek Dönemde Türk Bankacılık Sisteminde Üst Düzey Yöneticiler Hangi Sorunlarla Başedecek?

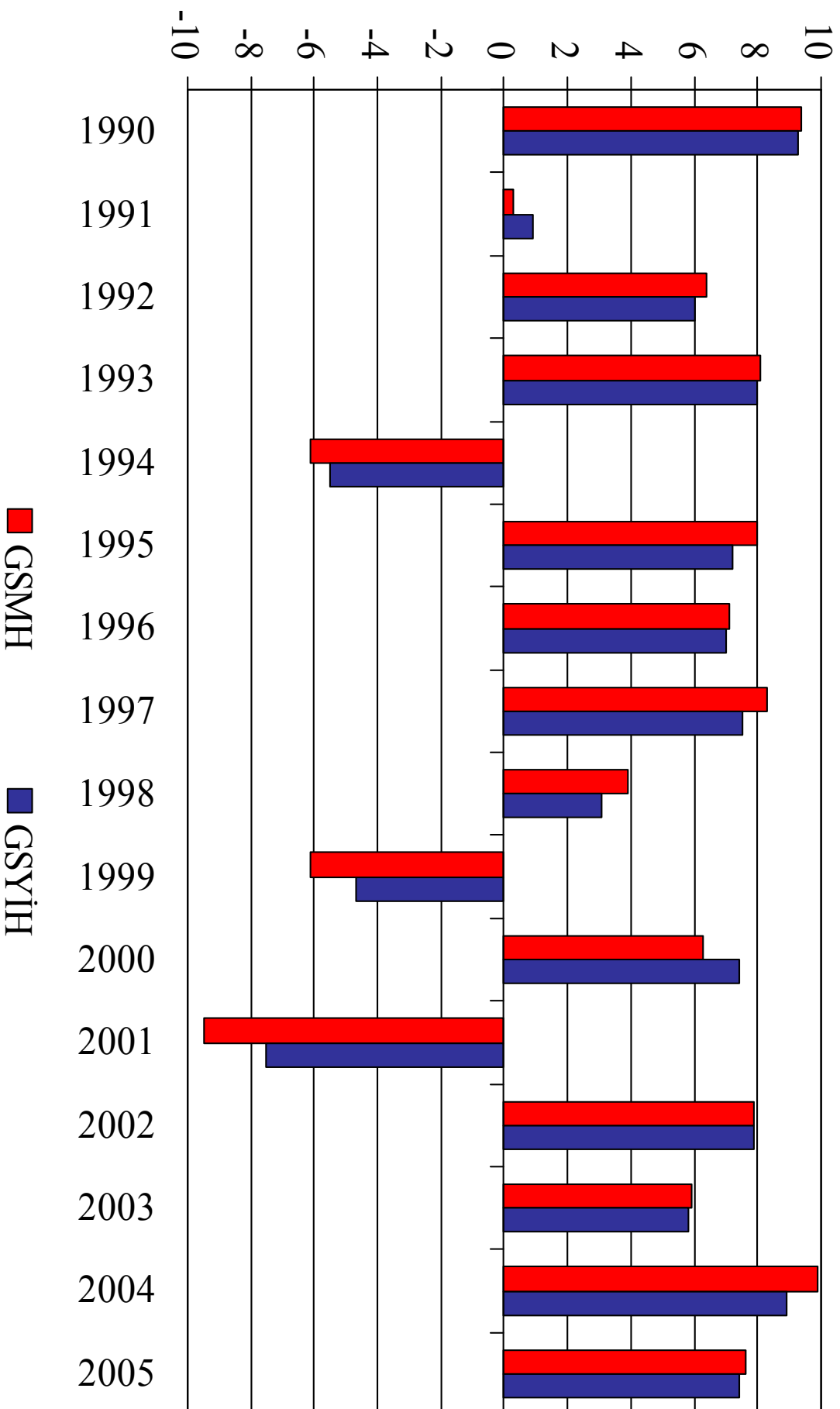
- Hizmet kalitesinde artış
- Rekabet
- Çapraz satış
- Bireye yönelik ürün yelpazesinin geliştirilmesi
- e-hizmetler
- IT gelişimlerini takip ve merkez ile uyumu sağlama
- Müşteri beklentilerinin Yönetimi
- Outsourcing: Güvenlik, para transferi işlemleri,...
- Ortak kullanım: ATM, POS, Bilgi, Kredi Büroları,..
Maliyet etkinliği
- Ölçek ve maliyet etkinliğinin sağlanması

Türk Bankacılığının SWOT Analizi

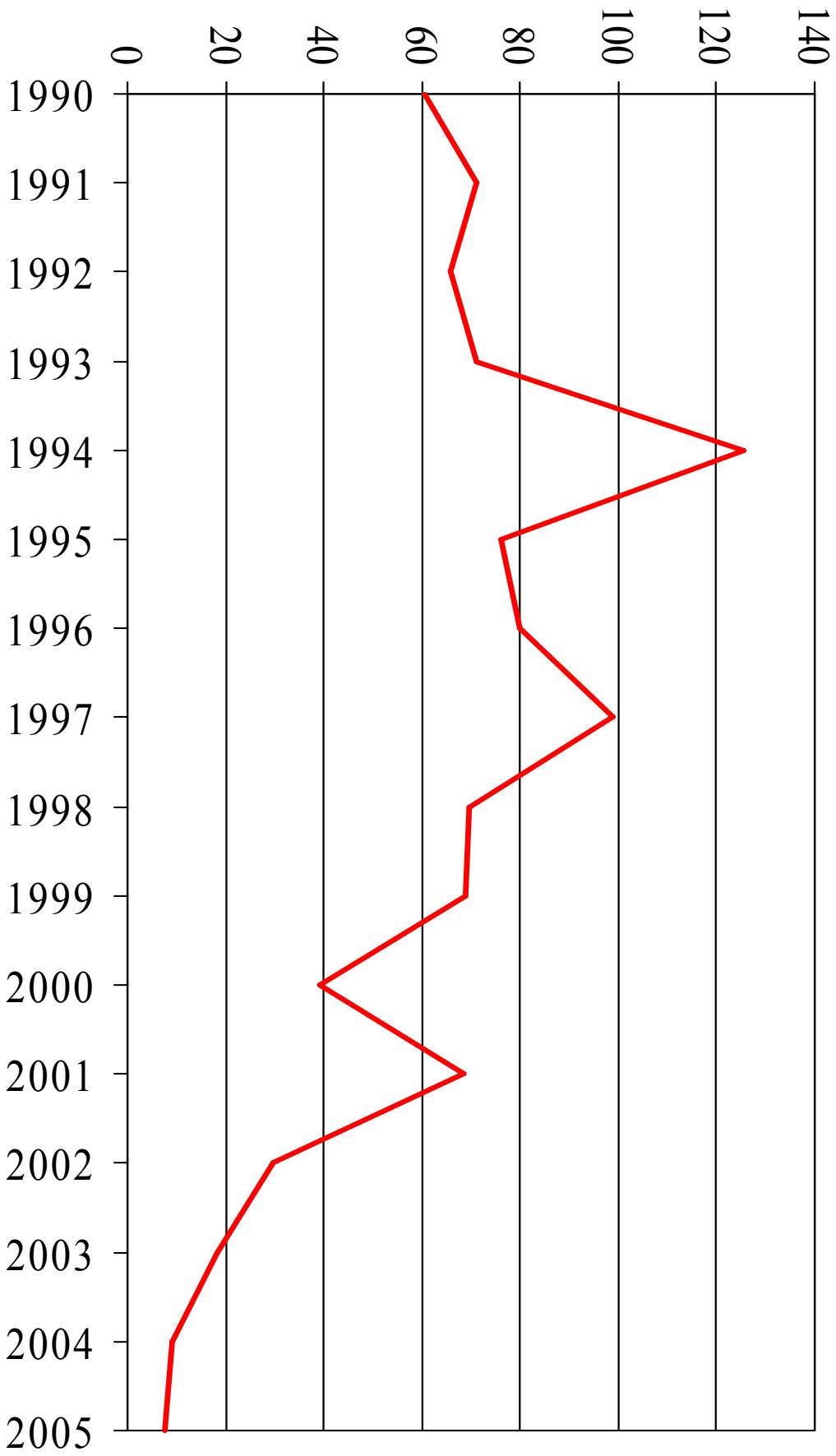
SWOT

STRENGTHS	WEAKNESS
• Macro environment (1)	• Liquidity squeeze
• Ready to adjust to the EU standards (2)	• Low capital base
• Established free market and financial culture	• High intermediation cost
• Independent regulatory bodies (CBT and BSRA)	• Maturity mismatch
• Improved accounting standards and transparent financial (3)	• High Funding cost in Local Currency
• State of the art technological infrastructure	
• Increasing trend in free capital	
• Low NPL ratio	
• Completed first round consolidation	
• Cream de la cream of the HR	
OPPORTUNITY	THREATS
• Better competitive environment with global players' entry	• Risk of potential and economical instability: Internal and external focus due to geography (4)
• Growth potential in consumer credit	• Short termism and maturity
• Growth potential in mortgage credits	• Low profit margins
• With low inflation, less unregistered economy	• High HR turnover due to the fast organic growth policies
• Potential of being regional hub for financial services	• Basel II

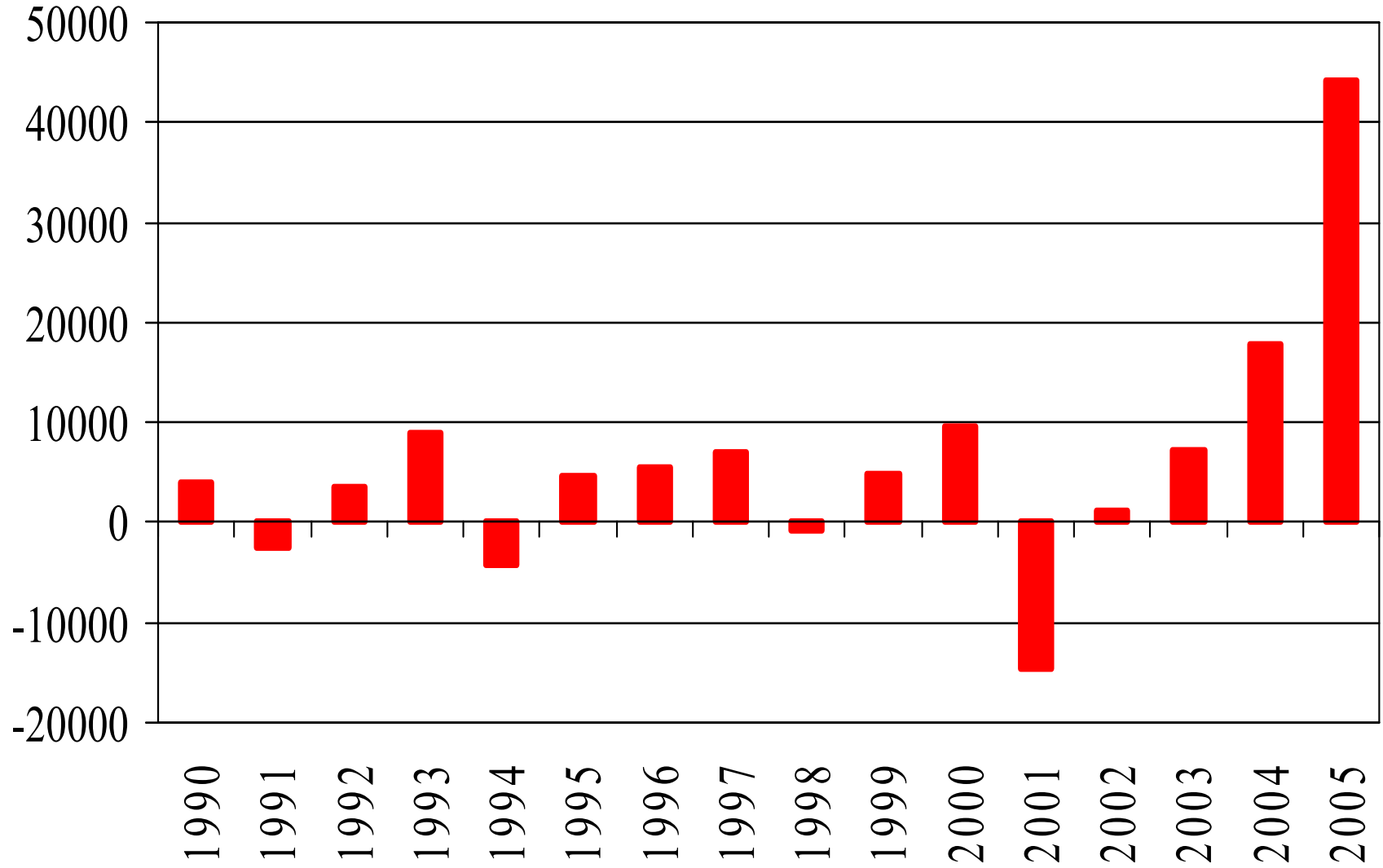
BÜYÜME HIZLARI (%)



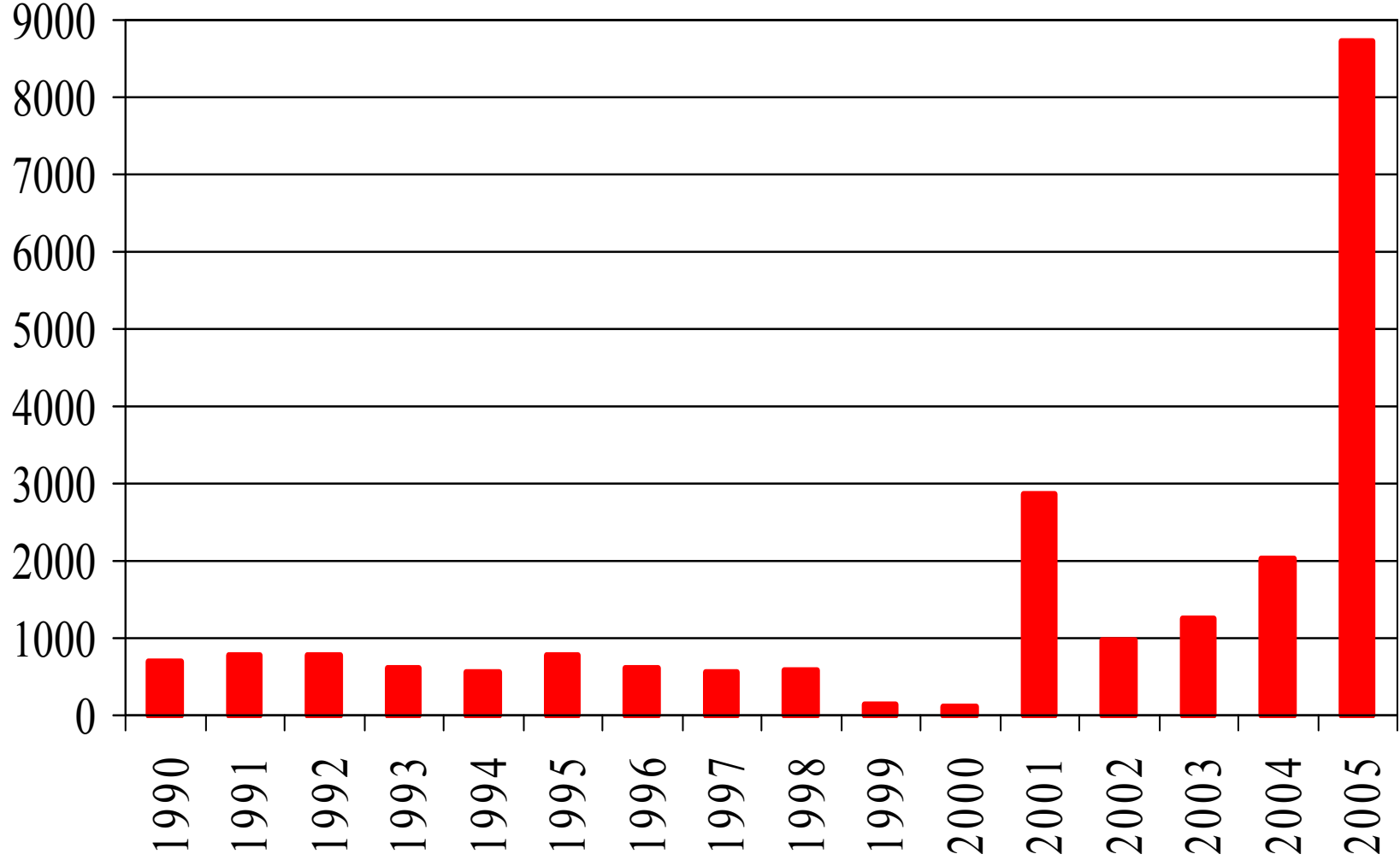
YILLIK TÜFE ENFLASYONU ORANLARI (%)



TOPLAM SERMAYE HAREKETLERİ (Milyon ABD Doları)

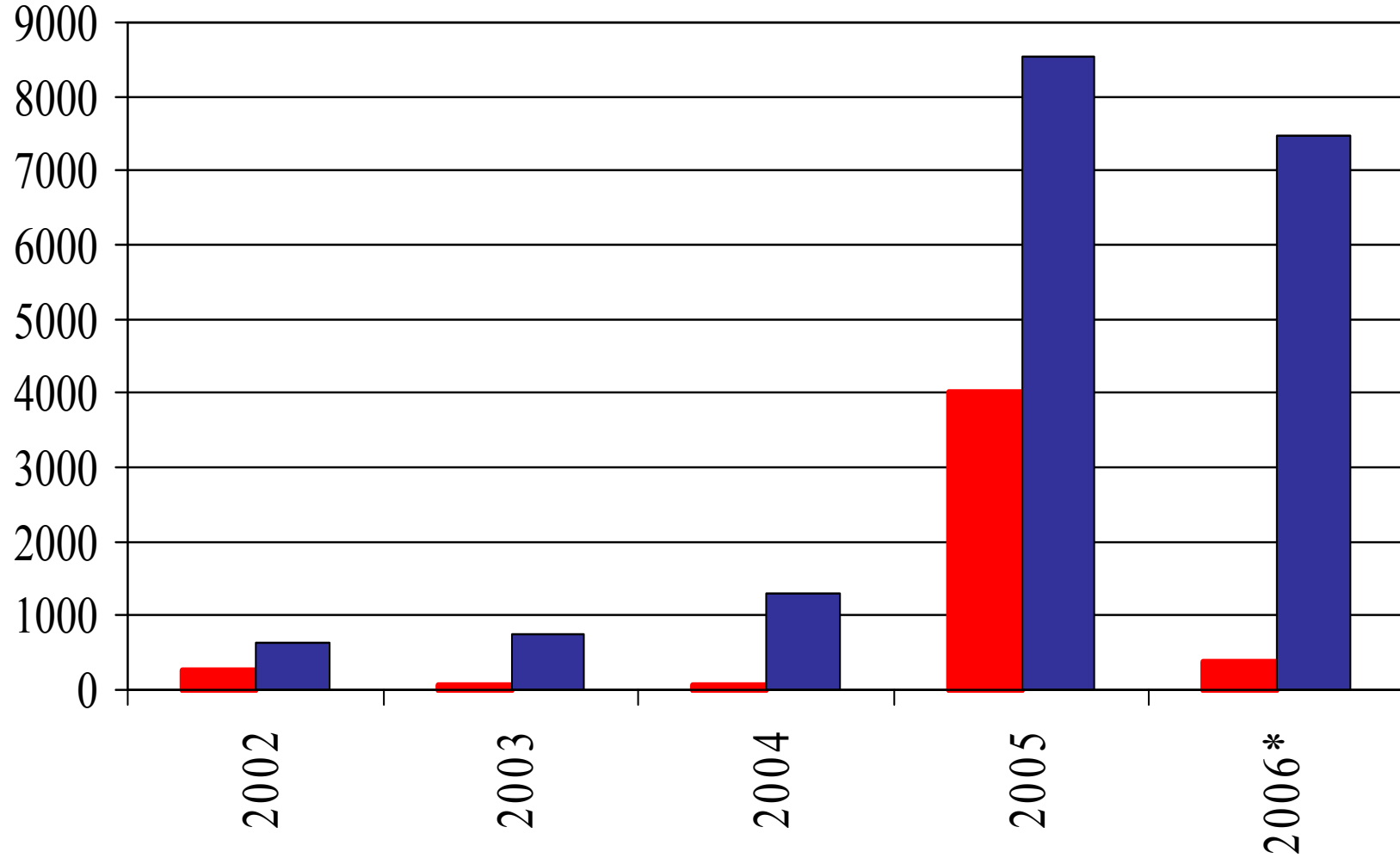


DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE GİRİŞİ (Net*, Milyon ABD Doları)



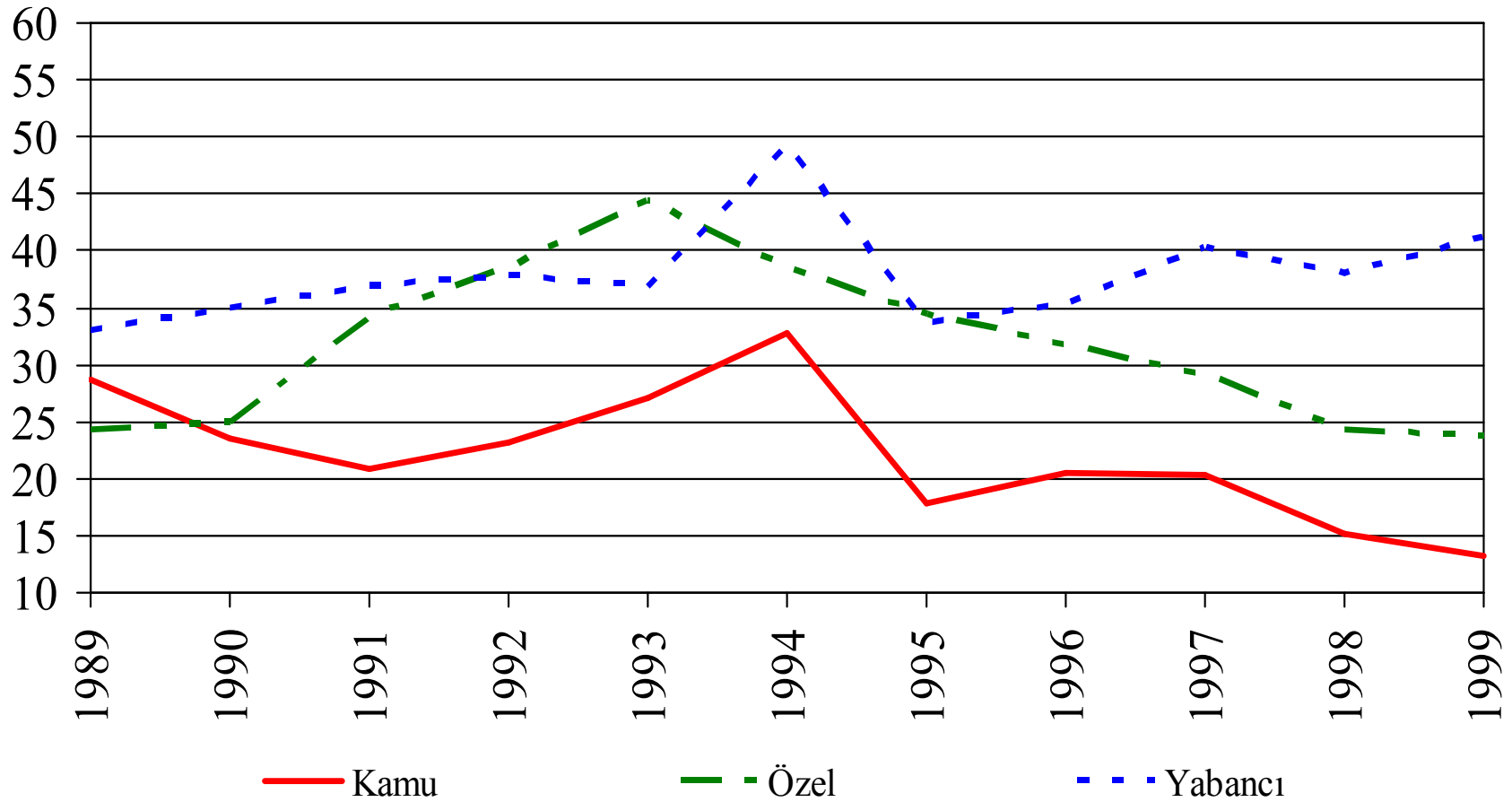
* Yurtdışı yerleşiklerin yurtiçinde yaptıkları ile yurtiçi yerleşiklerin yurtdışında yaptıklarının neti.

YURTDIŞINDA YERLEŐİK KİŐİLERİN TÜRKiYE'DE TOPLAM VE FİNANSAL ARACILIK SEKTÖRÜNE DOĞRUDAN YATIRIMLARI (Milyon ABD Doları)



* Ocak-Temmuz

**Bulgu 2) Mülkiyet Yapısına Göre Ortalama
VZY Performans Endeksi Değerleri**



Bulgu 3) Özel Bankaların Aktif Büyüklüğüne
Göre Ortalama VZY Performans
Endeksi Değerleri

